

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งฯ การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ข้อ ๑. คำถาม นายเอกและนางหนึ่งต่างยื่นคำร้องขอต่อศาล ดังนี้

สำนวนแรก ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้นายโทเป็นคนไร้ความสามารถโดยให้อยู่ในความอนุบาลของนายเอก ต่อมานายเอกยื่นคำร้องขอต่อศาลในคดีเดิมนายโทเป็นคนไร้ความสามารถมีรายได้เป็นเงินอย่างต่อเนื่อง โดยมีนายตรีเป็นผู้ดูแลรักษาเงินรายได้ ผู้ร้องแจ้งให้นายตรีส่งมอบเงินแก่นายโทเพื่อใช้จ่ายตามความประสงค์ แต่นายตรีเพิกเฉย ผู้ร้องจึงขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้นายตรีส่งมอบเงินดังกล่าวแก่นายโท

สำนวนหลัง นางหนึ่งยื่นคำร้องขอว่า ผู้ร้องเป็นมารดาของนายสองและนายสาม ซึ่งถึงแก่ความตายโดยมิได้ทำพินัยกรรมหรือตั้งผู้จัดการมรดกไว้ ขณะถึงแก่ความตายนายสองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนี้ ส่วนนายสามมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดชลบุรี และบุคคลทั้งสองมีทรัพย์สินอันเป็นมรดกร่วมกันคือที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๓ การจัดการมรดกมีเหตุขัดข้อง ขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนายสองและนายสาม

ให้วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นจะรับคำร้องขอของนายเอกในสำนวนแรกและนางหนึ่งในสำนวนหลังไว้พิจารณาได้หรือไม่

ธงคำตอบ

สำนวนแรก ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้นายโทเป็นคนไร้ความสามารถและตั้งนายเอกผู้ร้องเป็นผู้อนุบาล การที่นายเอกมายื่นคำร้องขอให้บังคับนายตรีผู้ดูแลรักษาเงินรายได้ของนายโทคนไร้ความสามารถส่งมอบเงินแก่คนไร้ความสามารถ

โดยนายตรีซึ่งเป็นบุคคลภายนอกและไม่ได้เป็นคู่ความในคดีและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นผู้อนุบาลแต่อย่างใด การที่นายตรีไม่ยอมส่งมอบเงินรายได้ของใคร่ความสามารถอันเป็นการโต้แย้งสิทธิของผู้ร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ จึงชอบที่นายเอกซึ่งเป็นผู้อนุบาลจะไปฟ้องร้องดำเนินคดีแก่นายตรีเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก คำร้องขอของนายเอกจึงไม่ใช่คำร้องขอที่เสนอกายหลังเกี่ยวเนื่องกับคดีนี้ตามมาตรา ๗ (๑) นายเอกไม่อาจยื่นคำร้องขอในคดีนี้ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๐๔/๒๕๕๙) ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอของนายเอก

ส่วนหลัง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ จัตวาวรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ศาลที่เจ้ามรดกมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลในขณะถึงแก่ความตายเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดก เมื่อนายสองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นในขณะถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นชอบที่จะรับคำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของนายสองไว้เพื่อทำการไต่สวน สำหรับนายสามเจ้ามรดกอีกคนหนึ่งนั้น แม้นางหนึ่งอาจใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้แต่งตั้งผู้จัดการมรดกของนายสามเป็นอีกคดีหนึ่งได้ที่ศาลชั้นต้นแห่งอื่น อันเป็นศาลที่นายสามมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลในขณะถึงแก่ความตายก็ตาม แต่กรณีต้องปรับด้วยมาตรา ๕ เมื่อเจ้ามรดกทั้งสองรายมีทรัพย์สินอันเป็นมรดกร่วมกันคือที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๓ ย่อมถือได้ว่าคำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของเจ้ามรดกทั้งสองรายดังกล่าวมีมูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกันพอที่จะพิจารณารวมกันได้ นางหนึ่งจึงชอบที่จะยื่นคำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของนายสามเจ้ามรดกต่อศาลชั้นต้นได้โดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๑๖/๒๕๕๘) ศาลชั้นต้นชอบที่จะรับคำร้องขอของนางหนึ่ง

ข้อ ๒. คำถาม นายพุทธเป็นโจทก์ฟ้องนายศุภร์เป็นจำเลยขอให้บังคับนายศุภร์จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่นายพุทธ นายศุภร์ให้การว่านายศุภร์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท จึงไม่ต้องจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่นายพุทธ ขอให้ยกฟ้อง ต่อมาวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นายศุภร์

จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่นายพुरु ครั้นวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ นายศุภร์เป็นโจทก์ฟ้องนายพुरुเป็นคดีนี้ว่า นายศุภร์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาทไม่ประสงค์ให้นายพुरुอยู่ในที่ดินพิพาทต่อไป ขอให้บังคับนายพुरुและบริวารออกไปจากที่ดินพิพาท นายพुरुให้การว่า ที่ดินพิพาทเป็นของตน ฟ้องของนายศุภร์คดีนี้เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำและฟ้องซ้ำกับคดีก่อน ขอให้ยกฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของนายพुरुฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

คดีก่อนนายพुरुเป็นโจทก์ฟ้องนายศุภร์ขอให้บังคับนายศุภร์จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่นายพुरु ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นายศุภร์จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่นายพुरु นายศุภร์จึงมาฟ้องขับไล่ นายพुरुเป็นคดีนี้ แม้คดีก่อนที่นายพुरुเป็นโจทก์ฟ้องนายศุภร์เป็นจำเลยกับคดีนี้ คู่ความที่ฟ้องและถูกฟ้องจะผลัดกันเป็นโจทก์จำเลย แต่คดีฟ้องเรียก อสังหาริมทรัพย์ในคดีก่อนกับคดีฟ้องขับไล่ในคดีนี้ ถือเป็นคดีประเภทเดียวกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๑) เมื่อคดีก่อน ศาลชั้นต้นได้พิพากษาในประเด็นแห่งคดีว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของนายพुरु การที่นายศุภร์ฟ้องคดีนี้ขอให้ขับไล่ นายพुरु โดยยกข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นเดียวกับคดีก่อนว่านายศุภร์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท คดีที่นายศุภร์ฟ้อง จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลเดียวกัน อันเกี่ยวกับประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ย่อมต้องห้ามตามมาตรา ๑๔๔ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๒๖๘/๒๕๓๗) ดังนั้น ข้อต่อสู้ของนายพुरुว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำจึงฟังขึ้น

อย่างไรก็ตาม คดีก่อนศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ ถ้าไม่มีการอุทธรณ์ต่อไป คดีจะถึงที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาอุทธรณ์ได้สิ้นสุดลงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง คือ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ นายศุภร์ฟ้องนายพुरुเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ขณะคดีก่อนยังไม่ถึงที่สุดเพราะอยู่ในระยะเวลาอุทธรณ์ การที่นายศุภร์

ฟ้องนายพฤษเป็นคดีนี้จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำกับคดีก่อนตามมาตรา ๑๔๘ ดังนั้น ขอต้อสู้ของนายพฤษว่าเป็นฟ้องซ้ำจึงฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๓. คำถาม โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๑ และเลขที่ ๒ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันบุกรุกที่ดินโฉนดเลขที่ ๑ ทั้งแปลง จำเลยที่ ๒ บุกรุกที่ดินโฉนดเลขที่ ๒ บางส่วน เป็นเนื้อที่ ๑ ไร่ ราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสอง และให้จำเลยที่ ๒ ใช้จ่ายเสียหายจากการบุกรุกที่ดินโฉนดเลขที่ ๒ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ให้การและฟ้องแย้งในส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ ๑ ว่า โจทก์กู้ยืมเงินจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และอนุญาตให้จำเลยทั้งสองเข้าทำประโยชน์ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑ แทนการชำระดอกเบี้ยจนกว่าโจทก์จะชำระเงินกู้ยืมคืน โจทก์ฟ้องขับไล่ถือได้ว่าโจทก์บอกเลิกสัญญากู้ยืมเงินแล้ว โจทก์มีหน้าที่คืนเงินกู้ยืมแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ขอให้ยกฟ้องและให้โจทก์ชำระเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท แก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันที่ส่งมอบที่ดินโฉนดเลขที่ ๑ คืนโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไว้พิจารณา ส่วนกรณีที่ดินโฉนดเลขที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ให้การว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒ บริเวณตามคำฟ้องเป็นของจำเลยที่ ๒ ในการทำแผนที่พิพาทตามคำสั่งศาลชั้นต้น จำเลยที่ ๒ นำซีที่ดินนอกเหนือไปจากบริเวณพิพาทตามคำฟ้องเดิมเพิ่มเป็นเนื้อที่อีก ๑ ไร่ คิดเป็นราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท และระบุในแผนที่พิพาทว่า ที่ดินพิพาทตามคำฟ้องเดิมกับที่จำเลยที่ ๒ ซี้นอกเหนือออกไปนั้นเป็นที่ดินพิพาทในคดีทั้งหมด โจทก์จึงยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยเพิ่มราคาที่ดินอีก ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐๐,๐๐๐ บาท และขอเพิ่มค่าเสียหายจาก ๑๐,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๒ ไม่ค้าน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งศาลชั้นต้นที่รับฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ และที่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

สงคำตอบ

กรณีที่ดินโฉนดเลขที่ ๑ ประเด็นข้อพิพาทมีว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ บุกรุกที่ดินพิพาทหรือไม่ ซึ่งหากฟังข้อเท็จจริงได้ตามที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ให้การว่า โจทก์อนุญาตให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท แทนการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เท่ากับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้บุกรุกที่ดินพิพาท โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่ ศาลต้องพิพากษายกฟ้องโดยไม่ต้องพิจารณาสภาพแห่งข้อหาตามฟ้องแย้งว่า โจทก์เป็นหนี้เงินกู้ยืมจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หรือไม่ ซึ่งเป็นคนละเรื่องคนละมูลกรณีกับที่โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เนื่องจากการกระทำละเมิด ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินด้วยกันได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๗๙ วรรคท้าย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๕๔/๒๕๖๐) ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นการไม่ชอบ

กรณีที่ดินโฉนดเลขที่ ๒ ประเด็นเกี่ยวกับที่ดินพิพาทตามคำฟ้องเดิมมีเฉพาะที่ดินส่วนที่จำเลยที่ ๒ บุกรุกเนื้อที่ ๑ ไร่ ซึ่งมีราคาเพียง ๑๐๐,๐๐๐ บาท และค่าเสียหาย ๑๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น เมื่อทำแผนที่พิพาทจำเลยที่ ๒ นำชี้นอกเหนือออกไปจากที่ดินพิพาทตามคำฟ้องเดิม คิดเป็นเนื้อที่ดินอีก ๑ ไร่ ราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท และระบุไว้ในแผนที่พิพาทว่า ที่ดินพิพาทตามคำฟ้องเดิมกับที่จำเลยที่ ๒ ชี้นอกเหนือออกไปนั้นเป็นที่ดินพิพาทในคดีทั้งหมด เป็นการไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการนอกประเด็นในคำฟ้องและนอกประเด็นข้อต่อสู้ ฉะนั้น ที่โจทก์ขอแก้ไขคำฟ้องโดยเพิ่มราคาที่ดินอีก ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐๐,๐๐๐ บาท และขอเพิ่มค่าเสียหายอีก ๑๐,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐,๐๐๐ บาท นั้น จึงเป็นการตั้งทวนทรัพย์ขึ้นใหม่ อันเป็นทวนทรัพย์นอกที่ดินพิพาทและนอกคำฟ้อง กรณีไม่ใช่เป็นการขอเพิ่มราคาทรัพย์สินที่พิพาทในฟ้องเดิมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๙ (๑) การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบที่จะกระทำได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๒๔/๒๕๑๘) การที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องจึงเป็นการไม่ชอบ

ข้อ ๔. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าเสียหายในมูลค่าเมิดเป็นเงิน ๒๙๙,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ศาลชั้นต้นรับฟ้องอย่างคดีมโนสำเร้นัดไกลเกลี่ย ให้การ และสืบพยานโจทก์จำเลยในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อถึงวันนัดพิจารณา โจทก์ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาล โดยมีได้ร้องขอเลื่อนคดีหรือแจ้งเหตุที่ไม่มาศาล ส่วนจำเลยและทนายจำเลยมาศาล จำเลยยื่นคำให้การเป็นหนังสือ และทนายจำเลยแถลงไม่ตั้งใจสืบพยาน ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จำเลยอุทธรณ์ว่าคดีนี้จำเลยมาศาลและยื่นคำให้การต่อสูคดี แต่โจทก์ไม่มาศาล ถือว่าโจทก์ไม่นำพยานหลักฐานมาสืบ ศาลชั้นต้นจะต้องพิพากษายกฟ้องโจทก์ คำสั่งศาลชั้นต้นที่จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ข) เมื่อถึงวันนัดพิจารณา โจทก์มาศาล ส่วนจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาล โดยมีได้ร้องขอเลื่อนคดีหรือแจ้งเหตุที่ไม่มาศาล ศาลชั้นต้นถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ มีคำสั่งให้โจทก์สืบพยานไปฝ่ายเดียว แล้วพิพากษาให้จำเลยชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ตามฟ้อง จำเลยอุทธรณ์ว่า เมื่อจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ โจทก์ไม่ได้ยื่นคำขอเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๘ วรรคหนึ่ง ศาลชั้นต้นจึงต้องมีคำสั่งจำหน่ายคดี ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้โจทก์สืบพยานไปฝ่ายเดียวจึงไม่ชอบ

ให้วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองกรณีฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๓ ทวิ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า ในคดีมโนสำเร้น เมื่อโจทก์ได้ทราบคำสั่งให้มาศาลตามมาตรา ๑๙๓ แล้ว ไม่มาในวันนัดพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี ให้ถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกเสียจากสารบบความ คดีนี้เป็นคดีมโนสำเร้น เมื่อโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณา ศาล

ต้องพิจารณาไปตามบทบัญญัติในส่วนคดีมโนสาเร่ที่บัญญัติไว้โดยเจ
ตามมาตรา ๑๙๓ ทวิ วรรคหนึ่ง คือศาลต้องสั่งจำหน่ายคดีโดยถือว่าโจทก์ไม่
ประสงค์ที่จะดำเนินคดีต่อไปเท่านั้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าจำเลยจะมาศาลและยื่น
คำให้การต่อสู้คดีหรือไม่ ศาลไม่อาจพิพากษายกฟ้องโดยถือว่าโจทก์ไม่นำพยาน
หลักฐานมาสู้คดีได้ ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกเสียจากสารบบ
ความจึงชอบแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

(ข) คดีมโนสาเร่ เมื่อจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาโดยมิได้ร้องขอ
เลื่อนคดีหรือแจ้งเหตุขัดข้องที่ไม่มาศาล และจำเลยไม่ได้ยื่นคำให้การไว้ จึงถือว่า
จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา
๑๙๓ ทวิ วรรคสอง เมื่อมีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์การขาดนัดยื่นคำให้การ
สำหรับคดีมโนสาเร่ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การที่จะถือว่าจำเลยในคดีมโนสาเร่ขาด
นัดยื่นคำให้การก็จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของบทบัญญัติดังกล่าว และจะนำ
หลักเกณฑ์การขาดนัดยื่นคำให้การตามมาตรา ๑๙๗ และมาตรา ๑๙๘ ที่ใช้
สำหรับคดีแพ่งสามัญมาใช้บังคับแก่คดีมโนสาเร่ไม่ได้ ดังนั้น คดีนี้เมื่อจำเลยขาด
นัดยื่นคำให้การ โจทก์จึงไม่ต้องยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง
ชี้ขาดให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัดตามมาตรา ๑๙๘ วรรคหนึ่ง และศาลชั้นต้น
ไม่อาจจำหน่ายคดีออกเสียจากสารบบความตามมาตรา ๑๙๘ วรรคสอง ได้ คำสั่ง
ศาลชั้นต้นที่ให้โจทก์สืบพยานไปฝ่ายเดียวจึงชอบแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยฟัง
ไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๐๑๘/๒๕๕๑)

ข้อ ๕. คำถาม นายมันเป็นโจทก์ฟ้องนายคงเป็นจำเลยว่า โจทก์เป็น
เจ้าของที่ดินเนื้อที่ ๓ ไร่ ราคา ๒๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยบุกรุกเข้ามาอยู่ในที่ดินของ
โจทก์ ขอให้บังคับจำเลยและบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทและให้จำเลยชำระ
ค่าเสียหายเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท นับแต่วันฟ้องจนกว่าจำเลยจะย้ายออกจากที่ดิน
พิพาท จำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โจทก์
จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วฟังข้อเท็จจริงว่า ที่ดิน
พิพาทมิได้อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พิพากษาให้ขับไล่จำเลยและบริวารออกไป

จากที่ดินพิพาท ให้จำเลยชำระค่าเสียหายเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท นับแต่วันฟ้อง จนกว่าจะออกจากที่ดินพิพาท จำเลยอุทธรณ์ฝ่ายเดียวว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งอุทธรณ์ของจำเลยอย่างไร

ธงคำตอบ

คดีนี้นายมันโจทก์ฟ้องขับไล่นายคงจำเลยและบริวารออกจากที่ดินพิพาท และเรียกค่าเสียหายเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มิได้ให้การกล่าวแก้เป็นข้อพิพาทด้วยกรรมสิทธิ์ จึงเป็นคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ แม้โจทก์จะฟ้องเรียกค่าเสียหายเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท แต่เมื่อศาลชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายให้เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท และโจทก์มิได้อุทธรณ์ จึงต้องถือตามศาลชั้นต้นกำหนดให้ ถือได้ว่าที่ดินพิพาทอาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง ที่จำเลยอุทธรณ์ว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นการอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจในการวินิจฉัยพยานหลักฐานของศาลอันเป็นข้อเท็จจริงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๒/๒๕๕๒, ๙๔๗๖/๒๕๕๔ และ ๘๗๗๕/๒๕๕๕)

ข้อ ๖. คำถาม นายแดงเป็นโจทก์ฟ้องนายดำเป็นจำเลยให้ชำระหนี้เงินกู้ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การต่อสู้ว่า สัญญากู้ปลอม ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ปรากฏว่า

(ก) โจทก์ยื่นอุทธรณ์และยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาขอให้ศาลมีคำสั่งยึดที่ดิน ๑ แปลง ของจำเลย ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์และมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องโดยให้แจ้งคำสั่งแก่จำเลย แต่ก่อนจำเลยได้รับแจ้งคำสั่งเพียง ๑ วัน จำเลยได้จดทะเบียนยกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่นายขาวบุตรชายของตน

ซึ่งจำเลยและนายชาวต่างไม่ทราบคำสั่งศาล ต่อมาเมื่อจำเลยได้รับทราบคำ
จำเลยและนายชาวจึงโต้แย้งว่าจะยึดชั่วคราวที่ดินแปลงดังกล่าวมิได้ ศาลชั้นต้นมี
คำสั่งว่า คำสั่งวิธีการชั่วคราวมีผลใช้บังคับแก่จำเลยและนายชาว

(ข) จำเลยยื่นคำแก้อุทธรณ์พร้อมกับยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อน
พิพากษาต่อศาลชั้นต้นให้โจทก์วางเงินประกันค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใน
ชั้นอุทธรณ์ เพราะทราบว่าโจทก์ได้ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ต่างประเทศและไม่มีสำนัก
ทำการงานตลอดทั้งทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในราชอาณาจักร ศาลชั้นต้น
ได้สวนข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้อง จึงมีคำสั่งให้โจทก์วางเงินประกัน ๕๐,๐๐๐
บาท โจทก์ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลชั้นต้นส่งสำนวนความไปยังศาลอุทธรณ์

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งศาลชั้นต้นตาม (ก) และ (ข) ชอบด้วยกฎหมาย
หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) คำสั่งให้ใช้วิธีการชั่วคราวยึดที่ดินของจำเลยตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ (๑) มีผลบังคับจำเลยได้ทันทีแม้จำเลยจะยัง
ไม่ทราบคำสั่ง และใช้บังคับแก่นายชาวซึ่งเป็นบุคคลภายนอกและรับโอนที่ดินไป
โดยสุจริตก่อนการแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบได้เช่นกัน เพราะนายชาวมิได้เสียค่า
ตอบแทนในการรับโอนตามมาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง คำสั่งศาลชั้นต้นจึงชอบด้วย
กฎหมาย

(ข) เมื่อจำเลยยื่นคำขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาให้โจทก์วางเงิน
ประกันเพื่อการชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๓ ทวิ วรรคหนึ่ง ภายหลังจากที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับ
อุทธรณ์ของโจทก์ จึงเป็นการยื่นคำขอเมื่อคดีอยู่ในชั้นอุทธรณ์แล้ว การสั่งคำขอ
ดังกล่าวเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕๓ ทวิ วรรคสอง คำสั่งศาลชั้นต้น
ที่ให้โจทก์วางเงินประกันจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้โจทก์จะปฏิบัติตามคำสั่งก็
หาเป็นเหตุให้คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นกลับเป็นคำสั่งที่ชอบด้วย
กฎหมายไม่

ข้อ ๗. คำถาม ศาลพิพากษาให้นายเข้าชำระเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แก่นายสาย คดีถึงที่สุด นายเข้าไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา นายสายขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินของนายเข้าซึ่งมีเพียงที่ดินหนึ่งแปลงออกขายทอดตลาดเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑ มีผู้ประมูลได้โดยหักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีแล้วได้เงินสุทธิ ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท ปรากฏว่า

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๑ นายเที่ยงเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ของนายเข้าอีกคดีหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลขอเฉลี่ยเงินที่ได้จากการขายทอดตลาด ศาลมีคำสั่งว่า นายเที่ยงยื่นคำร้องพ้นระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันขายทอดตลาด ให้ยกคำร้อง

วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑ นายบ่ายเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ของนายเข้าอีกคดีหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการสั่งให้นายบ่ายได้รับชำระหนี้จากเงินที่เหลือภายหลังที่นายสายได้รับชำระหนี้แล้ว ศาลมีคำสั่งให้รอฟังคำสั่งเมื่อนายสายได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑ เจ้าพนักงานบังคับคดีชำระหนี้ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นายสาย หลังจากนั้น ในวันเดียวกัน นายเที่ยงยื่นคำร้องต่อศาลอีกครั้งหนึ่งขอให้มีการสั่งให้นายเที่ยงได้รับชำระหนี้จากเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ที่เหลือ

ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้นายเที่ยงและนายบ่ายได้รับชำระหนี้จากเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท หรือไม่ เพียงใด

ธงคำตอบ

กรณีนายเที่ยง แม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๙ วรรคหนึ่ง (๑) จะให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งถูกศาลยกคำร้องขอเฉลี่ยเนื่องจากยื่นคำร้องไม่ทันกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๒๖ มีสิทธิยื่นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งให้ตนมีสิทธิได้รับชำระจากเงินที่เหลือภายหลังที่ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึดได้ก็ตาม แต่ก็ต้องยื่นคำร้องภายในระยะเวลาที่บัญญัติในวรรคสอง คือก่อนการจ่ายเงินตามมาตรา ๓๓๙ ดังนี้ เมื่อนายเที่ยงยื่นคำร้องหลังจากเจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ชำระหนี้ตามคำ

พิพากษาให้แก่นายสาย จึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๒๙ วรรคสอง ศาลต้องมีคำสั่งไม่อนุญาตให้นายเที่ยงได้รับชำระหนี้จากเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ที่เหลือ

กรณีนายบ่าย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๕ วรรคหนึ่ง (๑) ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่มีไต่ยื่นคำร้องขอเฉลี่ยภายใน กำหนดเวลาตามมาตรา ๓๒๖ มีสิทธิยื่นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งให้ตนมีสิทธิได้รับ ชำระจากเงินที่เหลือภายหลังที่ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึดได้ ดังนี้ แม้นายบ่ายจะมีไต่ยื่นคำร้องขอเฉลี่ย ก็มีสิทธิยื่นคำร้องให้ได้รับชำระจาก เงินที่เหลือภายหลังที่ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึด และนายบ่าย ไต่ยื่นคำร้องก่อนการจ่ายเงินตามมาตรา ๓๓๙ จึงต้องด้วยหลักเกณฑ์ตาม มาตรา ๓๒๕ วรรคสอง ศาลต้องมีคำสั่งอนุญาตให้นายบ่ายได้รับชำระหนี้จากเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ที่เหลือ

ข้อ ๘. คำถาม โจทก์ยื่นคำฟ้องต่อศาลแพ่งว่า จำเลยทำสัญญาเช่า ที่ดินจากโจทก์เป็นเวลา ๓ ปี ครบกำหนดแล้ว โจทก์มีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลย พร้อมบริวารออกจากที่ดินของโจทก์ แต่จำเลยเพิกเฉย ขอศาลพิพากษาขับไล่ จำเลยพร้อมบริวารออกจากที่ดินของโจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า สัญญา เช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่าสัญญาเช่า ธรรมดา โดยมีข้อตกลงให้จำเลยปรับปรุงสภาพที่ดินตามแบบที่กำหนดและให้ สิทธิจำเลยใช้ประโยชน์จากที่ดินมีกำหนดรวมทั้งหมด ๑๐ ปี จำเลยได้ปรับปรุง สภาพที่ดินตามแบบที่กำหนดแล้ว จำเลยเพิ่งใช้ประโยชน์จากที่ดินเพียง ๓ ปี โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง และขอศาลบังคับให้โจทก์ไปจดทะเบียน การเช่าที่ดินดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเวลา ๗ ปี ให้แก่จำเลย โจทก์ ให้การแก้ฟ้องแย้งว่า โจทก์ไม่เคยมีข้อตกลงกับจำเลยเป็นพิเศษนอกเหนือ จากสัญญาเช่า จำเลยไม่มีสิทธิขอบังคับให้จดทะเบียนการเช่า ขอให้ยกฟ้องแย้ง เมื่อคดีเสร็จการพิจารณา ศาลแพ่งวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงได้ความตามที่โจทก์และ จำเลยรับกันว่า ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดก่อน

โจทก์ฟ้องคดีนี้ ๑ เดือน ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการฟ้องร้องหรือต่อสู้อคดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ จำเลยต้องห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน จึงให้เพิกถอนคำสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้ง รวมทั้งกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นทั้งหมด หมายถึงเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเข้ามาแก้คดีต่อไป

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลแพ่งที่ให้เพิกถอนคำสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้ง รวมทั้งกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นทั้งหมด หมายถึงเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเข้ามาแก้คดีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

คดีนี้โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินของโจทก์ จำเลยให้การเพียงว่าสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา คดีโจทก์ในส่วนที่ฟ้องขับไล่จำเลยพร้อมบริวารออกไปจากที่ดินของโจทก์ไม่เกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย จึงไม่อยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะต่อสู้อคดีแทนจำเลยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๖๓ มาตรา ๒๒ (๓) และจำเลยไม่ต้องห้ามตามบทบัญญัติมาตรา ๒๔ ที่ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน จำเลยย่อมมีอำนาจให้การต่อสู้อคดีได้โดยลำพัง ดังนั้น การที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งรับคำให้การรวมทั้งกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นทั้งหมด หมายถึงเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเข้ามาแก้คดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลแพ่งจะต้องวินิจฉัยคดีต่อไปว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยพร้อมบริวารออกจากที่ดินของโจทก์ตามฟ้องหรือไม่

สำหรับฟ้องแย้งของจำเลยนั้น เป็นการขอให้บังคับโจทก์จดทะเบียนสิทธิการเช่าที่ดินตามสัญญาต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดาอันเป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินของจำเลย กรณีจึงเป็นเรื่องที่จำเลยใช้สิทธิฟ้องร้องเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยหลังจากจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ซึ่งเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวตามพระราชบัญญัติล้มละลาย

พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๒ (๓) ดังนั้น การที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งรับฟ้องแย้ง รวมทั้งกระบวนการพิจารณาลงจากนั้นเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับฟ้องแย้ง จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๓๒๐/๒๕๕๘)

ข้อ ๙. คำถาม ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัท เอ จำกัด และตั้งผู้ทำแผน นายรวยยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้กู้ยืมเป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตให้นายรวยได้รับชำระหนี้เต็มตามขอ ผู้ทำแผนได้ทำแผนฟื้นฟูกิจการโดยกำหนดให้นายรวยมีสิทธิได้รับชำระหนี้ร้อยละ ๘๐ ของต้นเงินที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ ส่วนดอกเบี้ยให้งดเสียทั้งหมด ทั้งนี้ลูกหนี้จะผ่อนชำระหนี้ร้อยละ ๒๐ ต่อปี กำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผนไว้ ๔ ปี หลังจากนั้นปรากฏว่า ธุรกิจของลูกหนี้มีแต่ขาดทุน ไม่สามารถจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้ ครั้นครบกำหนดระยะเวลาตามแผน ลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้เพียงจำนวนเล็กน้อยโดยชำระหนี้ให้แก่นายรวยเพียง ๕๐,๐๐๐ บาท ศาลล้มละลายกลางจึงมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด นายรวยยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยถึงวันพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ลูกหนี้โต้แย้งว่า นายรวยจะต้องผูกพันตามแผนฟื้นฟูกิจการและจะขอรับชำระหนี้จากลูกหนี้ในต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยเต็มจำนวนไม่ได้

ให้วินิจฉัยว่า นายรวยมีสิทธิได้รับชำระหนี้เพียงใด

ธงคำตอบ

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐/๗๘ คำสั่งของศาลที่ให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ตามมาตรา ๙๐/๗๐ ไม่กระทบถึงการไต่ถามที่ไต่กระทำโดยสุจริตและเป็นไปตามแผนแล้วก่อนศาลมีคำสั่งเช่นนั้น และมีผลให้หนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระในการฟื้นฟูกิจการกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม เว้นแต่สภาพแห่งหนี้ในขณะนั้นจะไม่เปิดช่องให้กระทำได้

เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๙๐/๗๐ วรรคสอง นายรวยซึ่งเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการไว้ เมื่อมาตรา ๙๐/๗๔ ได้บัญญัติให้เจ้าหนี้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม นายรวยจึงชอบที่จะได้รับชำระหนี้ตามจำนวนหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๙๐/๓๒ หาใช้จำนวนที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการไม่ แต่เมื่อนายรวยได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการไปแล้วเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท มีผลทำให้ยอดหนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ลดลงมาเพียงนั้น นายรวยจึงมีสิทธิได้รับชำระหนี้เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยถึงวันพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด หักด้วยเงินที่นายรวยได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการไปแล้ว จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗/๙๔/๒๕๖๐)

ข้อ ๑๐. คำถาม นายเก่งและนายกล้าร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้เสียหายจนเป็นอันตรายแก่กาย เหตุเกิดที่อำเภอเมืองตาก เจ้าพนักงานจับกุมนายเก่งและนายกล้าได้ ต่อมาพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องนายเก่งและนายกล้าเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดตาก ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ (มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) และเนื่องจากนายเก่งเคยถูกศาลจังหวัดตากพิพากษาให้กักกันมาแล้วเมื่อสี่ปีก่อนเกิดเหตุ จึงขอให้ศาลพิพากษาให้กักกันนายเก่งต่อจากโทษในคดีนี้ ส่วนนายกล้านั้น เคยถูกศาลจังหวัดสุโขทัยพิพากษาว่ามีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ แต่ศาลให้รอการกำหนดโทษไว้มีกำหนดหนึ่งปี นายกล้ามากระทำความผิดคดีนี้ขณะยังไม่พ้นหนึ่งปี จึงขอให้ศาลกำหนดโทษของนายกล้าบวกเข้ากับโทษในคดีนี้ด้วย

นายเดช ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดตากจ่ายสำนวนคดีนี้ให้แก่นายเรือง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลจังหวัดตากเป็นเจ้าของสำนวน ในการพิจารณาวินิจฉัย นายเรืองสอบถามนายเก่งและกล้าแล้ว ทั้งสองแถลงไม่ต้องการทนายความ

และขอให้การรับสารภาพตามฟ้อง นายเรื่องจึงมีคำพิพากษาว่า นายเก่งและ นายกล้ามีความผิดตามฟ้อง ให้จำคุกคนละหนึ่งปี นายเก่งและนายกล้าให้การรับ สารภาพ ลดโทษกึ่งหนึ่งคงจำคุกคนละหกเดือน สำหรับนายเก่งศาลถือว่าเป็น ผู้กระทำความผิดติดนิสัยจึงพิพากษาให้กักกันนายเก่งมีกำหนดสามปีบวกกับ โทษจำคุกหกเดือนในคดีนี้ด้วย ส่วนนายกล้านั้น นายเรื่องพิพากษาให้กำหนด โทษในคดีของศาลจังหวัดสุโขทัยให้จำคุกมีกำหนดหกเดือน เมื่อรวมกับโทษคดีนี้ แล้วคงจำคุกนายกล้ารวมสิบสองเดือน

ให้วินิจฉัยว่า การย้ายสำนวนคดีของนายเดชและการพิจารณาพิพากษา ของนายเรื่องชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือไม่

ธงคำตอบ

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๕ (๕) บัญญัติให้ผู้พิพากษาคน เดียวในศาลชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตรา โทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ แม้คดีนี้ฟ้องที่ศาลจังหวัดตากซึ่งเป็นศาลชั้นต้นตามมาตรา ๒๖ แต่ต้องอยู่ ภายใต้อำนาจมาตรา ๒๕ ดังนั้น การที่นายเดชผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดตาก ย้ายสำนวนคดีให้นายเรื่องเป็นเจ้าของสำนวนเพียงคนเดียวจึงชอบแล้ว

นายเรื่องเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลจังหวัดตากจึงมีอำนาจเช่น ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นคนหนึ่งในการพิจารณาและพิพากษาคดีซึ่งอยู่ในอำนาจของ ผู้พิพากษาคนเดียวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๕ (๕) การที่นาย เรื่องยื่นพิจารณาโดยสอบคำให้การของนายเก่งและนายกล้าแล้วมีคำพิพากษาให้ ลงโทษจำคุกคนละหนึ่งปี ทั้งสองรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุกคนละ หกเดือน ซึ่งไม่เกินกว่าโทษที่กำหนดไว้โดยพิจารณาจากโทษสุทธิที่ลงแก่จำเลย

การที่นายเรื่องพิพากษาให้กักกันนายเก่งมีกำหนดสามปี โดยบวกเข้า กับโทษจำคุกหกเดือนนั้น การกักกันเป็นเพียงวิธีการเพื่อความปลอดภัยมิใช่โทษ ทางอาญา ดังนั้น นายเรื่องสามารถพิพากษาลงโทษนายเก่งได้โดยชอบ (คำ พิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๕/๒๕๑๑)

ส่วนการที่นายเรืองกำหนดโทษของนายกล้าในคดีของศาลจังหวัดสุโขทัย โดยให้จำคุกหกเดือนและนำมาบวกกับโทษในคดีหลังนั้นเป็นการปฏิบัติตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ ซึ่งแต่ละคดีมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน นายเรืองจึงมีอำนาจพิพากษาได้

การพิจารณาและพิพากษาของนายเรืองจึงชอบด้วยตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมแล้ว